

Věc: Posudek vedoucího bakalářské práce

Název bakalářské práce:

Archeologie středověkých klášterů v jižních Čechách**Autor: Jiří Müller**

Archeologický ústav FF JU v Českých Budějovicích

r. 2017

Volba tématu

Práce je zaměřena na středověký klášterní život na základě poznatků, jež byly získány archeologickými výzkumy. Za cíl si klade podat přehled o stavu archeologického poznání jihočeských středověkých klášterů a prostřednictvím archeologických nálezů odpovědět na otázku, zda některé z nich odrážejí specifikum každodenního života v klášterním prostředí.

Téma se vztahem k mnoha dalším vědním disciplínám (církevní dějiny, dějiny architektury ad.) lze v oboru archeologie chápat jako badatelsky závažné a nadregionálně významné.

Obsah a metodologie

Práce je rozdělena do osmi částí. Po úvodu (kap. 1) jsou tři následující kapitoly (2-4) věnovány církevním řádům, dějinám a stavební podobě 15 jihočeských klášterních komplexů. Další – pátá – kapitola je úvodem k archeologické problematice a hlavní části práce, tj. hmotné kultuře (kap. 6), získané při archeologických výzkumech klášterů v jižních Čechách. V předposlední kapitole (7) se autor pokouší interpretovat nálezy se vztahem k nálezovému prostředí (život a práce klášterní komunity) a v závěrečné kapitole 8 hodnotí své poznatky s ohledem na kvantitu a kvalitu realizovaných archeologických výzkumů i na možnosti vyhodnocování dalších souborů, které nebyly do práce zařazeny.

Autor v práci aplikoval metody deskripce, statistické a typologické analýzy, které prezentuje slovní i grafickou formou. Přílohy obsahují z publikací převzatou plánovou dokumentaci a výběrový katalog nálezů, kde část prezentovaných předmětů je autorsky (fotograficky či kresebně) zpracovaná.

K obsahu práce lze uvést to, že i když se jedná o jedno téma (středověké kláštery), je jeho rozsah i v předloženém výběru (15 lokalit) značný a již při jeho volbě bylo zřejmé, že ho autor nemůže – a to ani v zúžené zájmové oblasti (rekonstrukce života na základě dochovaných hmotných pramenů) – vyčerpat komplexně. Zadání bylo ovlivněno především tím, že v přípravné etapě nebylo zřejmé, kolik informací (o výzkumech a nálezech) by mohl autor získat z jeho primárně zájmové lokality (Český Krumlov), a proto bylo nakonec rozhodnuto zvolit širší téma se snahou podchytit především hmotné doklady z těch oblastí klášterního života, které by ho odlišovaly od života světského.

Obsáhlé a podrobné úvodní pojednání o dějinách a činnosti církevních řádů a dějinách jednotlivých jihočeských klášterů je kompilací z několika málo publikací. Čtení textu je značně znepráhledněno tím, že měl autor patrně obavy, aby nezapomněl citovat převzaté informace, a proto uvádí citace prakticky za každou větou, a to i tehdy, když opakuje stejný zdroj¹. Na rozdíl od uvedených tří úvodních podrobných kapitol (2-4) kompilační povahy je v následující kapitole 5 podán „stav archeologických výzkumů lokalit“ na jedné půlstraně bez jediného odkazu na prameny a literaturu. Místo toho následují popisy tematických okruhů, které autora patrně v souvislosti se studiem klášterního prostředí více zaujaly, a proto jim věnoval větší pozornost pod názvy „mocnost vrstev a délka provozu lokalit“, „předklášterní horizonty“, „výzkum pohřebišť v areálech“ a „výskyt militarií“.

Jádro autorovy bakalářské práce je zaměřeno na analýzu materiálu, získaného především archeologickými výzkumy. Zde je nutno upozornit na to, že provést kompletní soupis, prezentaci a rozbor materiálu, který z terénních výzkumů pochází, je nemožné. Mnohé soubory nebyly ještě roztríděny, zaevidovány, ani publikovány, u jiných se jedná o tak kvantitativně rozsáhlé fondy, že i autorům výzkumů bude trvat mnoho let, než je zpracují. Proto oceňuji, že autor zvolil cestu, která umožnila obsáhnout zvolené téma v rámci jeho možností, tj. prezentovat a analyzovat publikačně dosažitelné zdroje a případně uvést další nálezy, které mu jsou známy z autopsie, na základě osobních konzultací s autory výzkumů apod. V kapitole 6 tak J. Müller předložil přehled jím shromážděného sortimentu středověké hmotné kultury a jeho analýzu prostřednictvím morfologicko-typologického výběru a v kapitole 7 nálezy zhodnotil s ohledem na specifikum klášterního prostředí. Byť se v daném případě jedná jen o jakousi sondu do klášterního života, limitovanou dostupností fondů, lze ji považovat za určité východisko a prvopočáteční přehled toho, co další rozsáhlé nálezové celky z klášterního prostředí nabízejí.

Forma bakalářské práce

Absolventská práce obsahuje 140 stran textu s vloženými obrázky a grafy, 11 stran pramenů a odborné literatury a 179 obrazových příloh. Rukopis splňuje požadavky na rozsah bakalářské práce.

Posuzování formální stránky bakalářské práce zahrnuje vedle koncepce a členění i pohled na nejzákladnější složky psané odborné stati. Sem patří vedle gramatiky a stylistiky také odkazový aparát a oborová terminologie.

Tato stránka práce patří k nejslabším. Čtivost rukopisu je – zvláště v první polovině – ztížena způsobem používání citací v textu (viz poznámka 1/), obsahuje množství gramatických a stylistických chyb včetně tzv. hrubých

¹ Jako příklad (mnohokrát se opakující) lze namátkově uvést podkapitolu „4.6. Jindřichův Hradec – klášter františkánů“ (s. 58-59), kde je na necelých dvou stranách 30 odkazů na literaturu ve 28 větách, při čemž jsou citovány pouze dvě publikace. Jeden a tentýž titul je dokonce uveden 11x v 11 větách za sebou.

pravopisných chyb². Problémy vykazuje rukopis i v odkazovém aparátu, kde několikrát není citace v závorce v textu vůbec zastoupena v seznamu literatury, v několika případech neodpovídají datace publikací, uvedené v textu v závorkách těm, které jsou uvedeny v seznamu literatury atd.³

Závěrečné zhodnocení

Práci doporučuji k obhajobě a jako celek ji hodnotím známkou:

velmi dobře mínus

V Českých Budějovicích 5. 6. 2017

doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.

Otázky k obhajobě:

Uveďte, zda jsou Vám známy další soubory středověké materiálové kultury z jihočeských klášterů, které nebyly uvedeny v předložené práci.

² oprav, úprav a doplňků je tolik, že je nemohu vypisovat na tomto místě, ale zvýraznil jsem je červenou barvou do rukopisu předložené práce.

³ V rukopisu označeno červenou barvou